

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לשי"י : <https://shayleshay.co.il>

פרשת ואתחנן – תַּנְכַּת הַבַּיִת לְדוֹד

פרשת השבוע מתחילה בתפילתו של משה רבנו להיכנס לארץ ישראל: "וְאַתְּחַנֵּן אֶל ה' בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר... אֲעֲבֹרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן" (ג כג–כה). במדרש "דברים רבה" (יא י) דרשו רבותינו שמשה התפלל חמש מאות וחמש עשרה תפילות. המספר 515 שווה בגימטרייה למילה "וְאַתְּחַנֵּן", וגם למילה "תַּפִּלָּה". לאחר שמשה סיים להתפלל חמש מאות וחמש עשרה תפילות אמר לו הקב"ה: "רַב לָךְ אֵל תוֹסֵף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה" (ג כו). הקב"ה אסר על משה להמשיך להתפלל. והסיבה לכך היא שאם היה משה מתפלל עוד תפילה אחת – היה הקב"ה חייב להיענות לתפילתו, כי למילוי בקשתו של משה נדרשו חמש מאות ושש עשרה תפילות.

ומדוע באמת לא רצה הקב"ה שתתקבל תפילתו של משה עד שאסר עליו לבקש עוד? כתב על כך המקובל, ר' נתן שפירא, בספרו "מגלה עמוקות" (על פי סוטה ט), שאם משה היה נכנס לארץ ישראל הוא היה בונה את בית המקדש; ומקדש שהוא מעשה ידיו של משה רבנו – לא היה נותן הקב"ה שיחריבו אותו. כתוצאה מכך היה כל כעסו של הקב"ה מופנה כלפי עם ישראל, וחס וחלילה לא הייתה להם תקומה. במקום זה, ריחם אבינו האב הרחמן על עמו ומנע את כניסתו של משה לארץ ישראל, כדי שלא הוא יבנה את המקדש; וכך בתשעה באב שפך הקב"ה את כעסו וחמתו על עצים ואבנים, ורק בית המקדש נחרב, אבל עם ישראל חי וקיים.

דבר דומה מצאנו אצל דוד המלך: דוד רצה לבנות את בית המקדש, אך הקב"ה מנע ממנו, כפי שנאמר בדברי הימים (א כב ח) "דָם לְרֵב שְׁפָכְתָּ, וּמִלְחָמוֹת גְּדוֹלוֹת עָשִׂיתָ – לֹא תִבְנֶה בַּיִת לַשְׁמַיִ". בפסיקתא רבתי (ב) מביאים חז"ל דו-שיח זה:

אמר דוד לקב"ה: "הרי נלחמתי להצלת עם ישראל, ומדוע אני נענש?"

אמר לו הקב"ה: "כל אויבי ישראל שהרגת במלחמות, נחשבים לפניי כאילו הקרבת קורבנות".

אמר דוד: "אם כן, למה אינני בונה את המקדש?"

ענה לו הקב"ה, כפי שענה למשה: "בית שאתה, דוד, תבנה – אי אפשר יהיה להחריבו, ולכן כל הכעס שלי יופנה כלפי עם ישראל".

לפיכך, כדי להציל את עם ישראל מכלייה, ויתר דוד על משאת נפשו לבנות בית לה', ככתוב: "אם אָתָּן שָׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעֵפֵי תְנוּמָה, עַד אֲמַצָּא מְקוֹם לָהּ", מְשַׁכְּנֹת לְאֲבִיר יַעֲקֹב" (תהלים קלב ד–ה).

אמר לו הקב"ה לדוד: "הואיל וחשבת לבנותו, אתה תזכה שבית המקדש ייקרא על שמך", וזהו פשר הכותרת של מזמור ל' בתהלים: "מְזֻמֹּר שִׁיר תַּנְכַּת הַבַּיִת לְדוֹד".

ארץ ישראל אמונה טהרת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לשי"י : <https://shayleshay.co.il>

לפי פשוטו של מקרא, "לְדוֹד" מציין את שמו של מחבר "מְזֹמֵר שִׁיר קְנַפֶּת הַבַּיִת", וכך כותב רד"ק: "הברו דוד שיאמרוהו בְּקְנַפֶּת בית המקדש", אך לפי המדרש הכוונה היא: הנה מזמור שיועד לשיר בחנוכה של בית המקדש, שנקרא כאן "הַבַּיִת לְדוֹד", כלומר, הבית של דוד!

בדרך דומה מובא במדרש תהילים שאף על פי שבונה המקדש הוא שלמה, המקדש נקרא על שמו של דוד, כי דוד חשב לבנות את המקדש, והשתוקק לכך.

על פי האמור, יובן מדוע בנוסח אשכנז מבקשים בתפילה בתוך ברכת "בונה ירושלים" שה' יכין בתוכה את כיסא דוד: מפני שבניין כיסא דוד קשור במהותו לבניין ירושלים (ראה "בית חדש" אורח חיים סימן קיח).

יהי רצון שנזכה בקרוב לבנות את בית המקדש השלישי שיעמוד על מכונו לעד ולנצח נצחים.